

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5980/24
5.6.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Татјане Лемајић, председника већа, Слободана Керановића и Марије Бошковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгиша Ђорђевић, адвокат из Београда, Сурчин, Трг Зорана Ђинђића бр. 2, против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Весна Попадић, адвокат из Београда, ТЦ “Кошум”, ул. Љермонтова бр. 19, ради утврђења брачне тековине, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Трећег основног суда у Београду П 2778/15 од 8.2.2024. године, у седници већа одржаној дана 5.6.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Трећег основног суда у Београду П 2778/15 од 8.2.2024. године, у ставу трећем изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о парничним трошковима садржано у ставу четвртом изреке пресуде Трећег основног суда у Београду П 2778/15 од 8.2.2024. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужилац АА из ... да туженој ББ из ... на име трошкова парничног поступка исплати износ од 405.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана од дана пријема отправке пресуде.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да су тужилац и тужена сукорисници кат.парцеле бр. ..., површине 23 ара и 61 м², са по 813/2361 идеална дела, уписане у листу непокретности бр. ... КО ...

Ставом другим изреке одбачена је тужба у делу који гласи: “Тужилац признаје туженој облигационоправни захтев на износ од 300.000,00 динара, на породичној стамбеној згради бр. 1 и помоћној згради бр. 2, које су саграђене на основу решења Градске општине Сурчин, број 351-1830/2009 од 16.9.2010. године, којим се парничним странкама као инвеститорима одобравају изведени радови на изградњи стамбеног објекта спратности (пр) у ..., на кат.парцели бр. ... КО ... који су у ЛН бр. ... КО ... евидентирани као власник односно држалац није утврђен, непознато, а захтев за промену насталу изградњом и доградњом катастру непокретности Сурчин поднет је дана 16.4.2015. године под бројем 952-02-7-74/2015 и 10.2.2015. године и 952-02-7-22/2015”.

Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је тужилац искључиви власник 1/1 породичне стамбене зграде бр. 1 и помоћне зграде бр. 2, које су саграђене на основу решења Градске општине Сурчин бр. 351-1830/2009 од 16.9.2010. године, којим се парничним странкама као инвеститорима одобравају изведени радови на изградњи стамбеног објекта спратности (пр) у ..., на кат.парцели бр. ... КО ... који су у ЛН бр. ... КО ..., евидентирани као власник односно држалац није утврђен, непознато, а захтев за промену насталу изградњом и доградњом у катастру непокретности Сурчин поднет је дана 16.4.2015. године под бројем 952-02-7-74/2015 и 10.2.2015. године под бројем 952-02-7-22/15, на основу самофинансирања из сопствене изградње.

Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 454.500,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Тужилац је благовремено поднео жалбу против наведене пресуде, побијајући је у ставу трећем и четвртм изреке, и то због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражио.

Тужена је благовремено поднела одговор на жалбу са опредељено траженим трошковима другостепеног поступка.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу, у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама), апелациони суд је оценио да је жалба тужиоца делимично основана.

У поступку пред првостепеним судом није учињена ниједна од битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Супротно жалбеним наводима тужиоца, првостепена пресуда у побијаном делу није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, с обзиром да је изрека у наведеном делу разумљива, јасна, не противречи сама себи као ни датим разлозима, не постоји противречност између онога што се наводи у разлозима пресуде са изведеним доказима и стању у списима и садржи

довољно јасне разлоге о битним чињеницама, тако да се правилност утврђеног чињеничног стања и примена материјалног права од стране другостепеног суда са сигурношћу може испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужена живели су у ванбрачној заједници од маја 1999. године до 27.11.2004. године када су закључили брак који је трајао до 18.6.2008. године, након чега су опет наставили да живе у ванбрачној заједници до краја 2010. године, када је наведена заједница престала. На самом почетку ванбрачне заједнице, годину до годину и по дана, до почетка 2001. године, парничне странке живеле су у родитељској кући тужене, тачније у шупи у којој су адаптирали купатило, а отац и брат тужене су им уредили собу за спавање, у ком периоду је тужена била домаћица, спремала ручак, прала веш, дочекивала тужиоца када би се враћао са посла. Тужилац и тужена су 2002. године заједничким средствима у износу од по 2.000,00 немачких марака, купили део плаца од пријатељице тужене, ВВ, од 16 ари и 26 м² (површина целог плаца била је 23 ара и 61 м²), а који плац се налази у ..., на кат.парц. ..., при чему је уговор формално закључен тек дана 2.9.2008. године са ГГ - формалним власником, као продавцем и овде тужиоцем као купцем наведеног дела плаца, на који начин је тужилац стекао право коришћења 1626/2361 идеалних делова наведеног плаца, да би затим половину истог, по основу уговора о преносу трајног права коришћења закљученог са туженом дана 10.9.2008. године, пренео на тужену, након чега су уписали своје право коришћења наведене парцеле у катастру непокретности са уделима од по 813/2361 идеалних делова на основу решења Првог основног суда у Београду од 11.2.2010. године, при чему је у уговору о преносу трајног коришћења само формално наведено да је купопродајна цена 100.000,00 динара, док је суштински пренос извршен без накнаде.

Тужилац је својим средствима, у време док је становао код тужене, а уз помоћ сестрића тужене ДД, на наведеном плацу изградио бараку од дрвета у коју су се након што је од комшија доведена струја и обезбеђена вода, уселили тужилац и тужена, 2001. године, када су и започели градњу куће која је предмет тужбеног захтева. У време када је започета градња куће, на наведеном плацу постојао је озидан објекат-свињаци површине 46 м², који су тужилац и тужена заједничким средствима довршили, уредили и претворили у стамбени објекат.

Тужена је у тренутку када је градња наведене куће започета била незапослена, домаћица, водила је рачуна о домаћинству, обрађивала башту и гледала стоку, од чега су се тужилац и тужена хранили, а вишак производа продавали су на пијаци све до 5.9.2002. године када је тужена засновала радни однос у ... где је у континуитету радила све до 28.11.2013. године када је отишла у пензију.

Тужилац, који је по занимању тесар и армирач, зарађивао је тако што је сезонски обављао физичке послове у грађевини, с тим да је једно краће време имао регистровану грађевинску радњу. За кућу која је предмет овог спора материјал је куповао претежно тужилац, а тужена је када би му нешто зафалило помагала својим средствима од зараде, истовремено обезбеђујући храну и пиће за раднике, као и намирнице за кућу. У изградњи куће су учествовали тужилац, као и саслушани сведоци, ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ, пријатељи тужиоца, којима тужилац за извршене радове није плаћао већ је и он њима за узврат обављао одређене грађевинске послове када је то било потребно, али и браћа

тужене, као и сведок ЗЗ, зет тужене, водоинсталатер, који је радио купатило у помоћном објекту и грејање у кући. Тужилац је до 2004. године издржавао своју млађу ћерку из првог брака.

Предметна кућа стављена је под плочу 2004. године, а затим исте године урађен је кров заједничким средствима тужиоца, од продаје аутомобила и тужене, од кредита узетог у "Меридијан банци", након чега су се тужилац и тужена венчали 27.11.2004. године, да би кућа у потпуности била завршена до 2006. године. Дана 6.8.2006. године тужилац и његова, тада бивша супруга ИИ, продали су њихову заједничку кућу у улици ... у ..., за купопродајну цену од 30.000,00 евра, од ког износа је тужиоцу припао износ од 15.000,00 евра, који тужилац није уложио у изградњу предметне куће и помоћног објекта.

Парничне странке, као инвеститори, дана 4.12.2009. године, поднели су захтев за легализацију предметног стамбеног објекта – куће, те су им решењем ГО Сурчин од 16.9.2010. године одобрени изведени радови на изградњи наведеног објекта и употреба и коришћење истог, након чега су парничне странке, као инвеститори са Дирекцијом за грађевинско земљиште и изградњу Београда закључили уговор 30.8.2010. године којим су регулисали међусобне обавезе у вези уређивања грађевинског земљишта. По основу решења СКН Сурчин од 3.8.2015. године, тужилац и тужена уписали су се као сувласници предметне куће са уделом од по 1/2 идеалног дела што произлази из преписа листа непокретности бр. ... КО ... од 11.9.2017. године, док за помоћну зграду није утврђен држалац нити власник, а као облик својине означена је приватна.

Тржишна вредност наведене куће – породичне стамбене зграде бр. 1 и помоћне зграде бр. 2 на дан 27.2.2021. године, према налазу и мишљењу вештака грађевинске струке, износи 33.886,60 евра, од чега вредност куће износи 28.342,60 евра, а вредност помоћне зграде 5.544,00 евра. Допринос тужиоца у стицању наведених непокретности, куће и помоћног објекта, према налазу и мишљењу вештака актуара износи 50% и састоји се у томе што је претежно тужилац куповао материјал за изградњу, учествовао у изградњи, за изградњу ангажовао пријатеље мајсторе којима није плаћао изведене радове већ им је такође радио без накнаде, док је посебан допринос тужене такође 50% и огледа се у томе што је у периоду од 5.9.2002. године када се запослила, тужена своју зараду користила за помагање у набавци материјала за наведене непокретности, куповину хране за породицу и мајсторе, што је била добра домаћица, распремала и одржавала кућу, кувала, прала и у једном периоду гајила стоку и обрађивала башту, а вишак производа продавала на пијаци, при чему су у градњи наведене куће помагали зет тужене као и њена браћа, а парничне странке су у првих годину до годину и по дана заједнице живеле код тужене, у ком периоду нису плаћали кирију, што се може такође сматрати њеним доприносом у стицању спорних непокретности. Поред свега наведеног, парничне странке су заједничким средствима купиле плац за планирану изградњу куће, те је закључак вештака актуара да су предметне непокретности стечене у заједници парничних странака, из њихових заједничких средстава и заједничким радом.

Код овако, правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је правилном применом материјалног права, и то одредаба чл. 168, 171, 180 став 2 и 191

Породичног закона, оценио неоснованим тужбени захтев тужиоца да се утврди његово искључиво право својине на предметним непокретностима са уделом од 1/1, имајући у виду да тужилац током поступка није оборио законску претпоставку да су удели супружника у погледу заједничке имовине једнаки, те у том смислу није доказао да је он искључиви власник истих, односно да је његов удео у стицању непокретности већи од 50%, па је из наведених разлога одлучио као у ставу трећем изреке побијане пресуде.

По ставу апелационог суда, све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева првостепени суд је утврдио потпуно и поуздано, на основу доказа које је ценио правилном применом одредбе члана 8 ЗПП. Жалбом тужиоца чињенично стање није доведено у сумњу, а у истој нису истицане нове чињенице, нити предлагани нови докази у смислу члана 372 ЗПП и жалбеним наводима тужилац у ствари на свој начин интерпретира утврђено чињенично стање у прилог свог успеха у спору. У том смислу, неосновано се жалбом оспорава правилност оцене изведених доказа, указивањем на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 ЗПП, а у вези члана 8 истог закона.

Наиме, према одредби члана 7 став 2 Закона о парничном поступку, суд утврђује све чињенице од којих зависи одлука о основаности тужбеног захтева. Према одредби члана 8 истог закона, суд по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка, одлучује које чињенице ће узети као доказане. Из овог произлази да Закон о парничном поступку прихвата слободну оцену доказа као једно од начела које суду омогућује да одлучује на основу свог слободног уверења али тако да то уверење мора произаћи из савесне и брижљиве оцене доказа и резултата целокупног поступка. Слободно судијско уверење ограничено је изведеним доказима и оценом тих доказа, која мора да се креће у границама лигичног размишљања и закључивања.

Обавеза је суда да на одговарајући начин образложи како је и на који начин утврдио релевантне чињенице јер слободна оцена доказа не дозвољава произвољност, арбитрарност и слободно закучивање. Напротив, слободна оцена доказа представља садржајну, суштинску анализу и оцену сваког доказа по његовој унутрашњој вредности и са другим доказима или утврђеним чињеницама а како је то правилно поступио првостепени суд. У образложењу своје одлуке порвостепени суд је јасно изнео на основу којих доказа је утврдио релевантне чињенице за оцену основаности тужбеног захтева и за такву оцену дао је ваљане разлоге који се жалбеним наводима тужиоца не доводе у сумњу.

Одредбом члана 171 Породичног закона прописано је да имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота представља њихову заједничку имовину а чланом 180 став 2 и 3 истог закона прописано је да се претпоставља да су уделу супружника у заједничкој имовини једнаки, а да већи удео једног супружника у стицању заједничке имовине зависи од његових остварених прихода, вођења послова у домаћинству, старање о деци и старању о имовини, те других околности од значаја за одржавање или увећање вредности заједничке имовине.

У смислу напред изнетог, правилно је првостепени суд закључио, применом правила о терету доказивања прописаног одредбом члана 231 ЗПП, да тужилац није

доказао да је он искључиви власник предметних непокретности, односно да је његов удео у њиховом стицању већи од 50%, а ово нарочито имајући у виду да су парничне странке регулисале међусобни однос у погледу права својине на спорним непокретностима тиме што су се уписали у катастар са уделом од 1/2, при чему им је у поступку легализације куће признато право сувласништва, на који начин су фактички извршили деобу брачне тековине са по 1/2 идеалних делова.

Неосновано се жалбом оспорава дати налаз и мишљење вештака економско-финансијске струке - актуара, који је у писаној форми као и на рочишту дао јасне и аргументоване одговоре на све истакнуте примедбе тужилачке стране током поступка. Првостепени суд је, имајући у виду целокупно стање у списима предмета, правилно оценио неоснованим предлог тужиоца за одређивање новог вештачења економско-финансијске струке на околност утврђивања доприноса парничних странака у стицању спорних непокретности. Ово имајући у виду да је наведени налаз јасан и детаљан, дат у свему у складу са правилима науке и струке и у погледу свих релевантних чињеница за одлуку у овој правној ствари сагласан садржини исказа парничних странака и саслушаних сведока, те других доказа у списима предмета. У одсуству писаних доказа о износима зараде, како тужиоца, тако и тужене за време трајања њихове заједнице живота, вештак актуар је њихов допринос у стицању спорних непокретности определио процентуално, налазећи да је допринос тужиоца у томе што је претежно куповао материјал за изградњу, учествовао у изградњи, за изградњу ангажовао пријатеље мајсторе којима није плаћао изведене радове већ им је такође радио без накнаде, док је посебан допринос тужене у томе што је у периоду од 5.9.2002. године када се запослила своју зарату користила за помагање у набавци материјала за наведене непокретности, куповину хране за породицу и мајсторе, што је била добра домаћица, распремала и одржавала кућу, кувала, прала и у једном периоду гајила стоку и обрађивала башту, а вишак производа продавала на пијаци, да су у градњи наведене куће помагали зет тужене, као и њена браћа и да су парничне странке годину до годину и по дана живеле код тужене у ком периоду нису плаћале кирију што се може такође сматрати њеним доприносом у стицању предметних непокретности. Нарочито оспоравани закључак вештака актуара да новац од продаје своје куће у ... у износу од 15.000,00 евра, тужилац није уложио у непокретности које су предмет овог спора, имајући у виду да су, према исказима саслушаних сведока и тужене, спорне непокретности изграђене пре него што је наведена кућа продата, као и да је током 2007. или 2008. године, према изјави сведока ЈЈ, дакле након продаје породичне куће у ..., тужилац купио стан у изградњи ..., током поступка тужилац ни на један начин није довео у сумњу, достављањем било каквих доказа о улагању наведеног новчаног износа у изградњу куће и помоћног објекта, те се неосновано жалбом указује на превид првостепеног суда у погледу утврђења ове спорне чињенице. Чак и да је наведени износ од стране тужиоца у целости уложен у довршавање куће и помоћног објекта, како он током поступка упорно тврди, сама та чињеница, код свих осталих чињеница несумњиво утврђених током поступка, а које се односе на описани допринос тужене у стицању спорних непокретности, не би могла имати за последицу утврђење права његове искључиве својине на предметним непокретностима, како је тужбеним захтевом тражио.

Сходно одредби члана 231 ЗПП, странка која тврди да има неко право сноси терет доказивања чињеница које су битне за настанак или остваривање тог права, а

странка која оспорава постојање неког права сноси терет доказивања чињенице која је спречила настанак или остваривање права или услед које је право престало да постоји, па по налажењу овог суда, а полазећи од законске претпоставке да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки а да сагласно члану 180 Породичног закона већи удео једног супружника у стицању заједничке имовине зависи од његових остварених прихода, вођења послова у домаћинству, старању о деци, старању о имовини, те других околности од значаја за одржавање или увећање вредности заједничке имовине, то је на тужиоцу био терет доказивања чињенице да је његов удео у стицању заједничке имовине већи, у конкретном случају искључив. Како тужилац током поступка, сходно општем правилу терета доказивања, није доказао да је искључиви власник непокретности стечених у току трајања брачне, односно ванбрачне заједнице, правилна је одлука првостепеног суда о неоснованости тужбеног захтева тужиоца, садржана у ставу трећем изреке побијане пресуде.

Имајући у виду све напред изнето, а како се осталим жалбеним наводима тужиоца не доводи у сумњу законитост и правилност побијане пресуде у делу одлуке о главној ствари, то је применом одредбе члана 390 ЗПП одлучено као у ставу првом ирзике ове пресуде.

Међутим, одлука о трошковима поступка садржана у ставу четвртном изреке побијане пресуде не може се прихватити као правилна јер је донета на основу погрешне примене материјалног права.

Чланом 154 ЗПП прописано је да ће суд приликом одлучивања који ће трошкови да се накнаде странци узети у обзир само оне трошкове који су били потребни ради вођења парнице. О томе који су трошкови били потребни, као и о висини трошкова, одлучује суд ценећи све околности. Према становишту апелационог суда, првостепени суд је повредио одредбу члана 154 став 1 ЗПП када је туженој досудио трошкове на име састава четири образложена поднеска, поред одговора на тужбу, имајући у виду да поднесак од 15.3.2017. године у коме се у највећој мери понављају наводи из одговора на тужбу и поднесак од 15.6.2022. године којим тужена истиче да нема примедбе на налаз и мишљење вештака актуара и даље понавља наводе већ истакнуте током поступка, нису били нужни за вођење парнице у смислу цитиране законске одредбе. Имајући у виду наведено, према становишту апелационог суда, туженој у смислу члана 150, 153 и 154 и 163 ЗПП припадају трошкови на име састава одговора на тужбу и два образложена поднеска у износу од по 24.750,00 динара, за заступање на девет одржаних рочишта у износу од по 29.250,00 динара, за приступ на четири неодржана рочишта у износу од по 16.875,00 динара све укупно 405.000,00 динара, обрачунато у складу са важећом тарифом у време првостепеног пресуђења. Туженој припада и право на законску затезну камату на досуђене трошкове поступка, почев од дана извршности пресуде до исплате сходно одредбама члана 277 и 324 Закона о облигационим односима.

Из изложених разлога, преиначено је решење о трошковима парничног поступка, па је одлука као у ставу другом изреке ове пресуде донета применом одредбе члана 401 тачка 3 ЗПП.

Како је тужилац у жалбеном поступку успео само у незнатном делу – одлуке о трошковима, док са друге стране одговор на жалбу није обавезна парнична радња која је у категорији издатака из члана 154 став 1 ЗПП, то је с обзиром на наведену околност и остварени успех странака у другостепеном поступку одлучено као у ставу трећем изреке ове пресуде, применом члана 165 став 1 ЗПП.

**Председник већа-судија
Татјана Лемајић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**